

MIŁOŚNIK (334) *sb m*

miłośnik (317), **miełośnik** (15), **miłostnik** (2); miełośnik *PaprUp* (5), *Calep* (10); miłośnik: miłostnik *WróbŻołt* (3 : 2).

-f- (253), -ś- (73), -s- (5), -fz- (3).

o jasne; e z tekstów nie oznaczających é.

sg *N* miłośnik (78). ◇ *G* miłośnika (18). ◇ *D* miłośnikowi (14). ◇ *A* miłośnika (13). ◇ *I* miłośniki(e)m (39). ◇ *L* miłośniku (4). ◇ *V* miłośniku (21). ◇ *pl N* miłośnicy (50). ◇ *G* miłośników (18); -ów (2), -(o)w (16). ◇ *D* miłośnikom (28); -óm (2), -(o)m (26). ◇ *A* miłośniki (30). ◇ *I* miłośniki (13), miłośnikami (1) *KuczbKat*. ◇ *L* miłośnikoch (2). ◇ *V* miłośnicy (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Pragnący, by komuś było dobrze, przyjaciel, ten, który kocha; wielbiel; amator Mącz, Cn, Vulg; amicus Mącz; amans Calep; cultor, cupidus, inflammatus a. incensus amore Cn (66) : BielŻyw 108; Philos, Latine amicus vel amator, Przyjaciel/ miłośnik. Mącz [297]c, [297]d; Też bliźniemu fwe^{mv} nienawistny (ieft) nędznik/ zaś v bogate^{go} wiele (ieft) miłośnikow [*sed qui diligunt divitem multi sunt*]. *BudBib Prov* 14/20; Amans, Significat eum vel eam, qui vel quae amat pudice vel impudice [...] – Miełośnik, albo miełośznica. *Calep* 62b.*

miłośnik czyj [*w tym: G sb i pron (37), pron poss (5), ai poss (4)*] (46): *RejKup* ee5; Wybawił wierne Páńkie s frogiego więzyenia/ Ták to fą [*anjołowie*] miłośnicy ludzkiego plemienia. *RejWiz* 155v; *Leop Ier* 22/20, 22, 4. *Esdr* 15/50, 1. *Petr* 4/9; *BielKron* 73, 275; Philadelphus, Latine amator fratris, Miłośnik brácki miłuyáci brátá. *Mącz* [297]c; Plebicola, Obróńcá á miłośnik pólpolitiego człowieká. *Mącz* 303d; áni téż táic tego mnie cnemu Polakowi/ á wiernemu Królá fwégo poddánemn/ y miłośnikowi iego/ nie przyfłoi *OrzQuin* Lv; *RejAp* BB4v; Gości miłośniki (bądźcie) fpołecznie/ bez fzemránia [*hospitales in invicem sine murmurationibus*]. *BudNT* 1. *Petr* 4/9; iż on Królá Páná cnotliwe^{go}/ y miłośniká poddáných fwych/ *importuné* do te^{go} námawia *NiemObr* 20, 174; wiemy że ieden fláchcic Rzymfki *Vergilius Crescentius* [...] náfzego narodu Polfkiego wielki miłośnik *ReszHoz* 126; *Calep* 813b; *SkarKaz* 635b, 668a. *Cf Wyrażenia*.

miłośnik w czym (1): Ták w Rzeczyfpolitey iáko w káżdey fprawie/ Okaże fie [*Száfraniec*] ná iáfnjá miłośnikiem práwie. *RejZwierc* 183.

W przeciwstawieniu: »skażca ... miełośnik« (1): bedac fkafcami pokazowali fie mielofniki R: P *PaprUp* H4v.

W charakterystycznych pólaczeniach: *miłośnik* braciej, pólpolitiego człowieka, ludzki, narodu, ludzkiego plemienia, poddanych (2); *miłośnik* cny, dobry (7), prawdziwy (5), szczery, wielki (4), wierny.

Wyrażenia: »miłośnik dziecinny« = *kochający dziecko* (aluzja do historii o delfinie zakochanym w chłopcu opisaney u *Geliusza* 7/ 6) (1): NIE ták płácze ná brzegách ná Puteolánfkich On miłośnik dźiecinny *KlonŻal* B2.

»miłośnik ojczyzny« [*szyk* 15 : 3] (18): Philopolites amator patriae, vel civitatis, Miłośnik ojczyzny. *Mącz* [297]d; *PaprPan* C; *WerGośc* 204; W tey tedy miłey zgodzie/ dobry obywatel y prawdziwy miłośnik Ojczyzny ma fie kochác *Phil* B3, B [2 r.], B4, D2, D4, I4 (11); *JanNKar* A3; Zebráne

fą z tego kroleństwá one łódkie iágody/ mężowie oni naboźni/ mądrzy/ mężni/ y potężni cnot y pocźciwości y oyczyzny wielcy miłośnicy *SkarKaz*)(3; *VotSzl B*; *SkarKazSej* 694a.

»miłośnik rzeczy pospolitej« (8): *OrzRozm* A2v; Brutus s płáčzem pochowan iáko prawdziwy miłośnik Rzeczypospolitey *BielKron* 105v; *RejZwierc* 119v; ze lie im [*Zborowskim*] to vtzinic godzilo iako dobrem Sinom/ á mielofnikom R:P *PaprUp* F2, C4, Gv, H4v; także y teraz wiemy ze tam wm dosyc z siebie czynisz iako dobry Senator a szery miłośnik RPtej *ActReg* 13.

W przen (1) : Bo oni zaźli do Afzurá (iáko) łóś dziki/ Efraim ponáymował (łobie) miłośniki [*conducere fecerunt mercede amatores*]. *BudBib Os* 8/9.

a. *Człowiek miłosierny* (1) : Miserator, Miłośnik ten ktory lutość á miłośierdzie nád kim okázuye. *Mqcz* 224c.

a. *O Bogu: troszczący się o ludzi, dbający o ich dobro* [czyj] (12) : A tedy myłofnyk ludzky duch fźwzyaty fłyfzacz głoły placzlyne [...] vyrzekł flouo *PatKaz II* 54v; *SkarŻyw* 119, 126; miłuy miłośniká twego/ ktory cię miłue/ ktory cię w miłości vprzedził/ miłości twoiey przyczyną ieft. *LatHar* 278, 236, 288, 395; O moy IEZV ták dobry y hoyny/ y táki miłośniku bráciey twoiey/ czemuż my tu ná ziemi zołtáwác chcemy/ á do ciebie fię nie kwápm? *SkarKaz* 245a, 203a, 608b.

W przeciwstawieniu: »miłośnik ... skaźca« (1): [*duszo moja*] coś vczyniá? w niebieś opuściá czyftego miłośniká twe^{go}/ á w piekleś fźukáá mierźionego fkaźce twego? *LatHar* 150.

W charakterystycznych połączeniach: miłośnik braciej (3), *dusz ludzkich* (3), *grzesznych, ludzki* (2); miłośnik czysty, przedziwny (2), wielki.

Wyrażenie: »miłośnik gorący« (1): Na ofáték wźzechmogący/ miłośniku náź gorący/ zbaw nas ode wźzego złego/ duźnego y cieiełnego *ArtKanc* M17v.

2. *Wyznawca, czciciel Boga, Chrystusa, Matki Bożej* [kogo] (28) : acźciem wielmi vbogi ij też wielko grzełfny/ włfakoż twym [*matko*] fluzebnikie^m ij też miłofnikiem. *OpecŻyw* 18; Nyeyefth prawdziuy myłofnyk dzyeuyce maryey, ktory nychcze fźwyzycz fźwzyata poczaczya yey *PatKaz I* 14, 1v; y mouy tako Szkotuł [!] myłofnyk czyłtofzczy panny maryey *PatKaz II* 41, 78v; *PatKaz III* 94v; w ktorim płalmie prorok pała miłością bożą/ á iako wierny miłofnik boży ż prawego fercza żáda [...] azaby dobrze mógl żyć á nie pokalenie *WróbŻołt* nn4v, Xv; *MurzHist* G2v, V3v; *LubPs* K2, O5 [3 r.], Y6v; a oczy Boże pátrzáią ná miłofniki fwe [*in diligentes se; oczy Boskie nád tymi ktorzy go miłnią WujBib*]. *Leop Eccli* 34/15; *HistRzym* 100; *RejPos* 196v; Miłofnicy Iehowy [*Qui diligitis Dominum*] nienawidźcie zła *BudBib Ps* 96/10; *KochPs* 153; *SkarŻyw* 599; Moželź vprzeymy miłofniku Pána Iezulá vkrzyżowánego/ te trzy znáczne pożytki odnieś z tego rozmyśłania *LatHar* 257, 89, 279 marg, 617.

W przeciwsławieniach: »niewiernik (2), nieprzyjaciel ... miłośnik« (3): *LubPs* K2 marg; A nie tylko to okázował [*Pan*] nád niewierniki fwemi/ ále też y miłofnikom swoim *RejPos* 200, 106v.

W charakterystycznych połączeniach: miłośnik Boga, boży (2), *Pana Chrystusowy* (a. *Jezusa*) (2), *Jehowy, Dziewice* (a. *Panny*) *Maryjej* (3), *Pana, Panny*; miłośnik prawdziwy (2), *prawy, uprzejmy, wierny*.

3. *Ten, którego się kocha, umiłowany, wybrany* (151) : miła matko oto czo cie profzę dla miłoci fyna twego vczyn (boć ieft prawey miłoci znamię to czegoż miłofnik żáda vczynić) *BielŻyw* 163.

miłośnik czyj [w tym: *pron poss* (4), *G pron* (3)] (7): Ián fiodziál wedle Iezufa milégo/ iako podle miłośnika śwęgo *OpecŻyw* 94v, 48v, 66v, 159, 165. Cf *Szereg*.

Szereg: »mistrz i miłośnik« (2): bo iéy [Magdaleny] duffa nie byla przy niéy/ ale gdzie iey mistrz ij miłośnik byl *OpecŻyw* 165v, 165v.

a. *Faworyt, ulubieniec* (13) : przeto przy łálce ich [wielkich panów]/ łlawá miłośnikom rofcie *GórnDworz* D4v.

miłośnik u kogo (1): Imciem kto v pana Szczeńciá iest więtszym miłośnikiem/ tym mu wiernieyfzych przijációl trzeba *ForCnR* E2v.

miłośnik czyj [w tym: *G sb i pron* (5), *ai poss* (4), *pron poss* (2)] (11): Leż a Pochlebnik dwa pana Szczeńciá miłośnicy/ niepoczelnie mie z dworu wypchnęli. *ForCnR* A3v, A4, C4v; *BielŻyw* 153; *GórnDworz* Q6v; Vsfyżawfzy tho Krol á vyżrzawfzy roftropność iego/ bárzo go w tym ze wfzytkiemi pochwalił. Potym był bárzo wielkim miłośnikiem Krolewfkim *HistRzym* 71, 10v; *RejPos* 153, 334; *RejZwierc* 201. Cf *Szereg*.

W charakterystycznym połączeniu: wielki miłośnik (5).

Szereg: »pieszczoszek a miłośnik« (1): ftrzeż fie pokoiu tákowego/ ktory fwiát dawa tym piefzczófkóm á miłośnikom fwoim *RejPos* 334v.

b. *Umilowany, wybrany przez Boga; tu o apostołach, patriarchach, świętych; dilectus Vulg, PolAnt; sanctus PolAnt* (130) : Vказаł fie Piotrowi w iáfkini/ nielękay fię miłośniku miły/ z twęgo záprzenia/ ále fię wefel z me⁸⁰ zmartwychwftánia. *MWilkHist* Iv.

miłośnik czyj [w tym: *pron poss* (50), *ai poss* (42), *G sb i pron* (34)] (126): Przyffedl ze dwanáfcie apoftolmi do Ieruzalem/ aby tam s nimi iako s fwymi miłośniki wieczérzál *OpecŻyw* 89v, 48v, 98v, 153v, 172; *TarDuch* C7v; Ale moy miłośnik [*dilectus*; vmiłowány *WujBib*] vfzedł iako famiecz iedno rożczow. *WróbŻólt* 28/6, dd3v; *RejPs* 126v, 194v; *RejJóz* B6v; *MurzHist* V3; Przecz fobie ma wierny przypominác pirwfe cudá Pánfkye/ ktore Pan nád miłośniki fwoimi okázował. *LubPs* Z4v *marg*; *KrowObr* 63; *Leop Ps* 107/7; Káplani twoi niechác fię obłoká w fprawiedliwóść/ á miłośnicy twoi [*sancti tui*; święci twoi *WujBib*] niechay fię rozráduią. *BibRadz Ps* 131/9, *Ps* 59/7 [6], 131/16, *Is* 41/8, *Ioann* 14 *arg*; *SarnUzn* C4v, C8; pewnie ná cię záwoła iáko záwołał ná Páwłá y ná Máttheufzá y y [!] ná ine miłośniki fwoie *RejAp* 198v, BB7; do fiebie on krol niebiefki powoływa ná ty wdzyęczne gody onych miłośnikow fwoich/ z dawná w łálce iego będących/ á z dawná wezwánych *RejPos* 238v; iáko fie Pan kocha w miłośnikoch fwoich/ á práwie iáko żywo z grzełznikow káždy wyięt bywa/ áby złość ich nie náchyliłá wiernęgo vmyfłu ich *RejPos* 321v, 5v, 7v, 26v, 27, 30 (32); *RejZwierc* 205v, 257v, Aaa4v; iešii dobroć/ moc/ mądrosć iego [*Boga*] znác ná každem ziołku/ drzewie [...] dáleko to więcey y hoyniey człowiekowi y miłośnikom fwym czyni. *SkarŻyw* A3; *MWilkHist* F3 [2 r.]; *ArtKanc* H2, M14; *LatHar* 339; *SiebRozmyśl* K2 [2 r.]. Cf *W przeciwstawieniu*, »apostoł a miłośnik«, »braciszek a miłośnik«, »miłośnik a naśladowca«, »miłośnik i oblubienic«, »patryjarcha a miłośnik«, »prorok a miłośnik«, »miłośnik a synaczek«, »święty a miłośnik«, »miłośnik a wierny«.

W połączeniach szeregowych (2): *OpecŻyw* 48v; A on [*Krystus*] tákiego káżdego dziwnie ciągnął do fiebie/ iuz bráciłzkim/ iuz fynaczkim/ iuz miłośnikiem názywał *RejPos* 29.

W przeciwstawieniu: »sprzeciwnik ... miłośnik« (1): K háńbie náłzym íprzeciwnikom/ á k chwale íwym miłośnikom/ vczyńić łáfkę íwá z námi *ArtKanc* N20v.

W tłumaczeniu greckiego imienia *Theofilos* (1): iż to íełt przemowá Lukálfá ś. do íednego przyiáciéłá íwego (ábo do ktoregożkólwiek czytelníká pobożnego/ ktorego *Theophilem*/ to íełt *Bogomięm*/ ábo/ *Bożym* miłośnikiem zowie *WujNT* 193.

W charakterystycznych połączeniach: *miłośnik miły* (3), *wielki* (18), *wierny* (3).

Wyrażenia: »miłośnik boży, Boga« [szyk 15 :2] (16 : 1): *OpecŻyw* 48, 151; *PatKaz II* 63 [2 r.]; że to íełt ten ktory íie chlubi być miłośnikiem bożem/ niechayże mu teraz co pomoże gdy gi íobie ták bárzo vpodobał. *RejPs* 31v; *KromRozm I Ev*; *MurzNT* 51; *Wiesz* iákiego ten *Krol* był ítanu poważnego/ Y był wielki miłośnik *Bogá wízechmocnego*. *LubPs* A6; *BielKron* 457; *LeovPrzep* G2v, I2v; *RejPos* 149v; *NiemObr* 4, 121; *LatHar* 191, 511; *WujNT* 193.

»gorący miłośnik« [szyk 2 : 1] (3): O *Namiłościwízy Pánie Iezu Chryíte*/ íełfiż *święty Piotr*/ gorący on miłośnik *twoj*/ zbraniáł íię *vmyćia* *nog* *swoich*/ od niewinnych *ręku* *twoich* *LatHar* 213, 191, 511.

»miłośnik pański, Pana« [szyk 23 : 4] (23 : 4): *BielKom* D2; *Piońká dziefyáta* onego *żałófnego á* *świętego człowieká* *Iobá*/ miłośníká *wielkiego Páńfkiego* *LubPs* hh6; *Wípomni* *śobie ná* ony *wielkie* *miłośniki Páńfkie*/ w iákim *záwždy* *przełádowániu á* *vćífnieniu* byli *RejAp* BB6v, 10, 10v, 174, AA3; *Abráám* ktory był *wielki człowiek á* *wielki miłośnik Páńfki*/ ktoremu *Pan* *zyáwił* *wiele táiemnic* *fwoich* *RejPos* 297v, 14, 114v, 120v [2 r.], 138v, 139v (17); *RejZwierc* 69v, 152v; *Miéymy* *my* w *vczćiwoći* *páńfkie* *miłośniki*. A *prośmy* *ich* *pokornie*/ *iżby* *íie* *modlili*. *Iżebyfmy* *téy*/ *co* *oni*/ *łáfki* *doftąpili*. *SiebRozmysł* Bv.

»święty miłośnik« [szyk 2 : 1] (3): A *nye* *pyłńełz* *to* *y* *prozne* *śłowá* *mowya?* *gdy* *Boże* *miłośniki* *śwyęte*/ *y* *mátkę* *yego* *naśwyętiłá* *śobye* *przyrownáya?* *KromRozm I Ev*; *RejPos* 14v, 281v.

Szeregi: »apostoł, (a, i) miłośnik« [szyk 8 : 1] (9): że *dłá* *pana* *Chriřtuřa* *nie* *tak* *wiele* *cierpiem*/ *iako* *Apořtołowie* *i* *inřzy* *miłośnicy* *iego* *MurzNT* 96; *RejAp* 10; *Słuchay* *czo* *Pan* *mowi* *do* *miłośników* *fwoich* *do* *Apořtołow* *świętych* *RejPos* 228, 67, 76, 114v, 120v, 313v; *RejZwierc* 152v.

»braciszek a miłośnik« (1): ktore [*niewierne*] *zwał* [*Pan*] *záwždy* *bráciřzki* *śwemi á* *miłośniki* *śwemi*/ *wabiáć* *ich* *dziwnie* *do* *śiebie*/ *obiecuiáć* *im* *rozmaíte* *rořkoszy* *RejZwierc* 7v. [*Ponadta* *w* *połáćzeniach* *szeregowych* 2 r.].

»miłośnik i kochanek« (1): *iuz* *tám* [*w niebie*] *wřytko* *co* *íełt* *íedno* *nawiętiřzym* *miłośnikom* *y* *kocháńkom* *zgotowano* *RejAp* 178.

»miłośnik a naśladowca« (1): *ogłádacie* *okiem* *w* *oko* *mnie* *Oycá* *moiego*/ *y* *to* *com* *iá* *wam* *ípráwił* *v* *niego* *iáko* *wiernym* *miłośnikom á* *náłládowcom* *śwoim*. *RejPos* 131.

»miłośnik i oblubienic« (1): *Dłá* *tęgo* *tędy* *wřytkimi* *śilami* *pratzuy*/ [...] *by* *cie* [*łaska*] *tak* *prawy*^m *miłośnikiem* *Iezuřa* *miłęgo*/ *ij* *oblubienicem* *vczynila*. *OpecŻyw* 46v.

»patryjarcha a miłośnik« (2): *Słuchayże* *co* *Abráám* *mowi* *on* *święty* *Pátriárchá á* *wielki* *miłośnik* *Páńfki* *RejPos* 228, 149v.

»prorok a miłośnik« (1): *gdyż* *thu* *ślyřzę* *o* *tych* *świętych* *Prorokoch á* *o* *tych* *miłośnikoch* *Páńfkich*/ *iż* *oni* *ták* *írodze* *nářzekáli* *ná* *tákie* *vpadki* *fwoie* *RejPos* 309v.

»miłośnik a synaczek« (1): ábychmy też y my ktorzychmy fie sftáli miłośniki á fynacžki iego/ tákże fie też záchowác vmieli w nábywaniu dob [!] fwoich. *RejPos* 312. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»święty a miłośnik« (1): co nálezła tá nędznicá [*Magdalena*]/ ktorey iuż nędznicą fzkodá zwác/ gdyż to ználezła co znáydownáli fwięci á miłośnicy Pána tego zázwdy *RejPos* [310].

»miłośnik a wierny« [*szyk 1 : 1*] (2): kłiążę pokoiu/ ktory miłośniki fwe á wierne fwe vfpokoił *RejPos* 17, 316.

»zwolennik, (a, i) miłośnik« (7): Powiedzcie zwolenikom Iego miłośnikóm/ Do Galilee ijdzie/ Tam go wlfytyc vvrzycie. *OpecŻyw* 172, 172v; Iáko to y íam ten zbáwiciel náłz [...] ná ofstáteczney wieczery/ czyniac iuż Teltáment fwoy przed śmierciá fwoiá onym zwolennikom á miłośnikom fwoim/ á podawaiąc im kubek z winem/ ták im powiedzyeć raczył *RejPos* 102v, 38, 207v, 311v, 312. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

4. *Wielbiciel, kochanek, amant, zalotnik; procus BartBydg, Calep; amator Mącz, Cn; amans, amasius Calep, Cn; mulierarius Mącz; lascivus Calep; amatorculus, amator mulierum Cn* (21) : *Procus, navozenya, mylosnyk, petitor mulieris BartBydg* 252, 175b; Więc oni miłośnicy/ ktorzy niepoczćiwie/ Vżywaiąc fwych ítanow/ żyli niecnotliwie. *RejWiz* 163v; WEnus s piękney vrody/ zá to wzytá była/ Ze nędzne miłośniki/ ty fwieckie rządziá. *RejZwierz* 114; A gdyż miłośnik ku paniey przyzedłszy z nią ípał *HistRzym* 109; *PudlFr* 58; Proci – Freierzę miłośniczi. *Calep* 852a, 583a. [*Cf 1. Calep* 62b].

miłośnik czyj [w tym: *pron poss* (4), *G pron* (1)] (5): iáko więc gárdzi niewiałthá miłośnikiem fwoim [*amatorem suum*] *Leop Ier* 3/20, *Ez* 16/36; *BielKron* 171v; tedy oná wnet po iego [męża] wyiáchaniu posłála sobie po fwego miłośniká. *HistRzym* 109; *RejPos* 306.

W połączeniu szeregowym (1): *Rivales* – Freierze miłośniczi zaizrzácii sobie, gramrátowie [!]. *Calep* 925b.

W przeciwstawieniu: »mąż ... miłośnik« (1): Ani [...] mężá rządzi/ áni Nádzieie kładzie w gładkim miłośniku páni. *KochPieś* 1.

W charakterystycznych połączeniach: *miłośnik gładki, nędzny, złoty*.

Zwrot: »przyjąc za miłośnika« (1): A gdy fie do niey był Vlixes przybłakał/ przyięła go zá miłośniká wdzyęcznie. *BielKron* 25v.

Wyrażenie: »miłośnik gorliwy« (1): Zelotypus, Albo który fwey zenie dla wielkney miłości niewierzi/ zawifny małżonek/ álbo miłośnik gorliwy. *Mącz* 512d.

Szereg: »miłośnik, (a) gamrat« [*szyk 3 : 1*] (4): Prziwiodłás ini przed moye oczy miłośniká/ á gámratá twego. *Mącz* 65b, 7d, 235d; *Amasius* – Miłośnik, gamrát. *Calep* 58b. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

5. *Oblubieniec* (1) : O z radościá náfwiętfłá panno gośpodze náffa s twá wolą poydę ij twé fwięte miłości nieopuffczę/ ij fynacžka twé⁸⁰/ zbawiciela mégo ij Iozefa miłośnika twégo. *OpecŻyw* 30.

6. *Człowiek zamilowany w czymś, dbający o coś; amator Mącz, Cn; dilector Calep, Cn; cultor Cn* (64) : *Pius amator, Chrześciáński/ vczćiwy miłośnik. Mącz* 301c; *Calep* 324b.

miłośnik czego [w tym: *G sb i pron* (51), *pron poss* (1)] (52): nieczyłci ij rofkolły miłofnicy/ gorązą łmolą łmierdzązą łiarką będą pálnij *OpecŻyw* 191v, 6v, 102v; *BielŻyw* 167; *MurzNT* 111; połłowie ziemłcy przywodząc pány Koronne ku miłofci Rzeczyłpolitey/ łpomnieli Scipioná iákim był miłofnikiem dobrá połłolithego *GórnDworz* Q3v; *RejPos* 333v; *RejZwierc* 132v, 142; *MycPrz I* [D]; *BudNT przedm* a2v; *SkarJedn* 148, 228; *SkarŻyw* 482, 536; *CzechEp* 53; *KołakSzczęł* A2v; *WujNT* 155 *marg*, *Cccccclv*; *PowodPr* 10 *marg*; *SkarKaz* 244a; *SkarKazSej* 658a. Cf *Wyrażenia, Zestawienie, Szereg*.

W charakterystycznych połączeniach: miłośnik nędzny, prawdziwy, święty, uczciwy, uprzejmy, wielki (3), *wiorny; miłośnik czci (boskiej)* (3), *czystoty, prywaty, rozkoszy, sprawiedliwości* (2), *łwiata (tego)* (5).

Wyrażenia: [»miłośnik ciemności« = *obelżywa nazwa jezuitów*: Według obyczáiu łwego/ nadobne nam Tytuły dawáią zowiác nas łebuzeity/ Iezuwithy/ Giezywithy/ przewrotnemi niewłtydliwymi/ nowemi łektarzmi/ przeciwniki Iezułowemi/ opłákánemi ludźmi/ iáwnemi błuźnierzmi/ nowymi Apołtołmi / przeciwniki prawdziwey Ewángeliey/ miłofniki ciemności/ budowniki zabobonow/ budowniki kłámłtwá. *WujPosŚw* 1584 /611.]

»gorliwy miłośnik« (2): czego włzytkiego/ ich mość Práłáci/ gorliwi miłofnicy łtolice Rzymłkiey przyczyná byli. *NiemObr* 20, 17.

»miłośnik historyje« (1): *Philohistoricus amator historiaru^m*, *Miłofnik Hiftorey*. *Mącz* [297]d.

»miłośnik nauk« (2): *Philologus, Latine amator verborum et studij*, *Miłofnik nauk/ ná wymowę á ná łpániłą rzecz pilnujący*. *Mącz* [297]d, 60a.

»miłośnik pokoju (a. pokoja)« (2): *GlabGad* O8v; *Togatus dicitur, Miłofnik pokoyá/ Pokóy miłuyáci. pacis studiosus*. *Mącz* 457a.

»miłośnik prawdy« = *cultor veritatis* *Mącz, Cn; amator veritatis* *Mącz* [szyk 3 : 1] (4): *Niewierz ktoć powiada żeby prawdi miłofnikiem był, kto przeciwko iey nieczo czyni abo mowi* *BielŻyw* 97; *Mącz* [297]c, [489]c; *WujJudConf* 15v.

»miłośnik puszczy« = *pustelnik* (1): *Philoermus, Latine amator solitudinis, solitarius, Miłofnik pułzczy/ ofobliwy*. *Mącz* [297]d.

»miłośnik sporu« = *zamiłowany w sporach* (1): *iesli kto zda fię być vporny (marg) wł. miłofnik łporu. (-) [Si autem quis videtur contentiosus esse]* *BudNT* 1.Cor 11/14 [16].

»miłośnik wiary« (1): *Czy prawdziwi miłofnicy byli wiary Chrzełcijánłkiey* *BiałKaz* I2v.

»miłośnik wymowy« (1): *Philologus, studiosus eloquentiae – Mielofnik wywowi [!]*. *Calep* 800b.

»miłośnik zakonu, ustaw, praw« = *aemulator traditionis* *Vulg; diligens legis, zelotes Dei* *PolAnt* (5 : 2 : 1): *byłem miłofnikiem zákonu [aemulator legis; miłownikiem zakonu* *WujNT]* *iáko y wy włlyłcy dzifia: ktorym tę drogę przelládował áłz do łmierci* *Leop Act* 22/3, *Gal* 1/14, *Ps* 118/165; *BudNT Act* 22/3; *Pokoy wielki miłofnikom praw twych* *KochPs* 186; *NiemObr* 17; *LatHar* 446; *połłępowáłem w Zydofłwie nád wiele rowiennikow moich w národźie moim/ będąc vprzeymym miłofnikiem vłtaw moich oyczyłtych [aemulator paternarum mearum traditionurn]*. *WujNT Gal* 1/14.

Zestawienie: »miłośnik mądrości« = *philosophus* *Mącz, Calep; amator sapientiae* *Mącz* [szyk 5 : 1] (6): *BielŻyw* 43; *Błogosłáwione będą Rzeczyłpolite/ ielłize ie miłofnikowie mądrości rzáđzić będą*

KwiatKsiąż F3; *Philosophus*, amator sapientiae, miłośnik mądrości/ y wśzech prawych nauk mądry.
Mącz [297]d, [297]d; *KochFr* 124; *Calep* 800b.

Szereg: »obronca i miłośnik« [szyk 2 : 1] (3): *KuczKat* 60; áby do tych czałow Krol I. M. Pan nász Miłościwy miał być obrońcą y miłośnikiem nieprawdy. *WujJud* 15v; *WujJudConf* 15v.

W przeni (1) :

Wyrażenie: »miłośnik koński« (1): *Philippus*, Latine amator equorum, hoc est, bellicosus, Miłośnik kónski/ waleczny/ żołnierz. *Mącz* [297]c.

α. *Amator czegoś* (1) : *Ficitor*, *ficorum amator* – *Figoro* [*lege*: *Figorum*] mielosnik. *Calep* 417b.

a. *O Bogu [czego]* (8) : *LatHar* 607, 622; Boże/ miłośniku y fundatorze zgody y iedności/ ípraw fercá tych ítarłzych náłzych/ áby wzyfscy byli íako mąż ieden / iedney myśli y rády *SkarKazSej* 677b.

Wyrażenie: »miłośnik czystości, czystych myśli« (3 : 1): *OpecŻyw* 5v, 6; A Pánnie dowcip dziwny y pomoc Bołka/ ná obronę dziewiřtwá/ oblubieńcy [!] iey miłośnik czyřtości Chryřtus dáć raczył. *SkarŻyw* 445, 294.

Szereg: »miłośnik i stroż« (1): PAnie BOże/ miłośniku y ítrożu pokoiu y miłości/ day wzyřtkim nieprzyiaćiołom náłzym prawdziwy pokoy y miłość *LatHar* 631.

7. *Epitet konwencjonalny* (1) : *Sdarz* to panbog myly kmochniku Czos wzdy czynis miłośniku. *RejKup* h4.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (2) : *Liebhaber*. Miłośnik. *Amator*. *Calag* 336b; *Calep* 62b.

Synonimy: **1.** przyjaciel; **2.** czciciel, wyznawca; **4.** fryjersz, gamrat, zaletnik; **6.** zest.: filozof, mędrzec, uczony.

Cf **MIŁOWNIK**